

... a tudomány legjobb, ha a tudományos világfelfogásra támaszkodik, amiben tág szemlélete váratlan kincseket tárhat fel, nem pedig a könnyen és gyorsan elérhető gyorséttermi kicsi, de biztos bevételre törekszik.

Pléh Csaba

Alelnökjelölti koncepció

Szathmáry Eörs

Az alelnök mozgástere természetesen korlátozott, és illeszkednie kell a Vezetőség (elnök, főtitkár és főtitkárhelyettes) döntéseihez. Az alelnök háromféle módon járulhat hozzá az MTA működéséhez és a magyar tudomány fejlődéséhez: (i) segíti a többiek által kitalált lépések megvalósítását, (ii) saját javaslatokat terjeszt a Vezetőség elé), (iii) pozícióját használva az MTA-n kívül is kezdeményezhet programokat és intézkedéseket úgy, hogy azok ne legyenek ellentétben az MTA Vezetősége által követett stratégiával.

Fentiekkel összhangban a saját alprogramom javasolt pontjai a következők:

1. *Az MTA a tudomány tekintélyének, integritásának és autonómiájának erősítése.* Az ezzel összhangban lévő lépések következetes, megalkuvás nélküli képviselete minden ágens felé. ideértve a mindekori kormányzatot.
2. Az alaptudományok szempontjainak erőteljes képviselete, egy autonóm OTKA-utód létrehozásának előmozdítása. Ahol lehetséges, a nemzetközi bírálatok súlyának növelése.
3. Az MTA *általános etikai kódexe* elkészítésének előmozdítása.
4. Az „MTA professzori” pályázati struktúra létrehozása, ami a Támogatott Kutatóhelyek intézményét váltja le. Az ehhez szükséges szervezet és anyagi forrás leválasztása a kutatóhálózatról. A pályázaton elnyert MTA professzori pozíció biztosítja egy saját kutatócsoport megfelelő szintű finanszírozását, szükség esetén kiegészítő források bevonásával.
5. Az MTA programjainak nemzetköziesítése. Minden osztálytól legyen elvárt, hogy negyedévenként egyszer meg hívjon egy neves külföldi kutatót 3-5 napos látogatásra, figyelemmel az osztályon belüli tematikai sokféleségre. Az „MTA konferenciák” mint „brand” létrehozása, melyek megszervezési jogát első pályázaton lehet majd elnyerni. Az egyik főszervező mindenképpen nemzetközi tekintéllyel bíró hazai kutató legyen. Az ehhez szükséges anyagiak biztosításának előmozdítása.

6. Az integratív biológiai kutatás és oktatás előmozdítása. A világban (különösen az észak-amerikai és nyugat-európai egyetemeken) az *integratív biológiai tanszékek* (Integrative Biology Departments) célja és tartalma a modern biológiára jellemző specializáció feloldása. Nem egyetlen szűk területre fókuszálnak, hanem összekapcsolják a biológiai szerveződés különböző szintjeit. Összehozzák a hagyományosan elkülönült tudományágakat: ökológia, evolúcióbiológia, élettan, genetika, morfológia, viselkedéstan (etológia), idegtudomány és rendszerbiológia. Olyan "széles látókörű" kutatókat és szakembereket képeznek, akik értik a különböző szintek közötti összefüggéseket.
7. Javaslat a mesterséges intelligencia hazai lehetőségeivel és veszélyeivel foglalkozó Elnöki Bizottság létrehozására.
8. A fenntarthatóság szempontjainak következetes képviselete minden releváns keretben. Egy magyar, multidiszciplináris *Fenntarthatósági Kutatóintézet* létrehozásának kezdeményezése, szintén egyéb ágensekkel együttműködésben.
9. Egy hazai *Institute for Advanced Study (IAS)* hálózat fokozatos létrehozását célzó javaslat beterjesztése és kedvező esetben a megvalósítás elindítása. Az IAS-hálózat irányítása és a meghívott kutatók meritése egyaránt nemzetközi kell, hogy legyen. Ez csak egyéb ágensekkel (egyetemekkel és kutatóintézetekkel) együttműködésben valósítható meg.